

Dinka

Wërenj ë Yïth 1

Dëtic ë njäap kɔc gup pän Australia

Wërenj ë yïth, ëë äci juir ëë ÄMPÄRÖ a kutnhom ye nyintiit ne kɔc nɔnj gup njäap, ago kɔc ya alëi ëë ke buɔ baai ene ne yan wäc cɔk nyic njäap ne thoken.

1. Ye njäap yenjo?
2. njäap ë pan Australia
3. Kuat ë njäap (njäap kuotic)
4. Ba kuony dac yok
5. Ba kuony kɔr dac yok
6. Te bin kuony yok thïn
7. Kajuic ce rot wäär ne tiŋ yene kɔc nɔnj gup njäap tiŋ
8. Ba kɔc ye kɔc wäär thook yok wude (ba athook yok wude)
9. Ba kuony yok ago kudun kɔr ba luel luël

1. Ye njäap yenjo?

Raan alëu bi guöp nan njäap te yen rɔt yok kë cin ke kunyrɔt ku ka thuet cath, ace piŋ, ace dai, ace jam apieth, ku ka lëu be yicriër be kedë dac nyic, ku ka lëu be yicriër be rɔt luçi ka ye raan ke luçi rɔt ne nyindhie.

njäap alëu bii rɔr, alajieth, ku tuany bei, ku ka lëu be dhieth ke raan eya. njäap ee ke ce dac jaal ne raan gup. Ee ceŋ keyi ne run kun ke piirdu. Ke ye cɔl njäap ace ba bei ne piëidiak ka dhuoŋ de yom be pial.

Nyic ku ke raan alëu be rɔt wäär ku ka lëu be riak te ye kɔc kɔk ye wuci wei ka buika. Te ciŋ en thin ce man de pande, te yen lui thin, ka akutnhomic, na yiki cath ne rieth ke akut, ku jɔl ye tiit yene kɔc ken nyintiit ne kek.

2. njäap pan de Austhralia

Pan de Austhralia, kɔc nɔnj gup njäap anɔnj yïth ken ce kɔc puöl gup. Raan de kek alëu be lui ce man ye kɔc kɔk pial gup lui. Tok de kek, anɔnj yii beke ya rieu ku thieke, anɔnj yii bii piöc, ku lui ki, ku ka lëu bii ciëŋ teden ci loi nhar ki bii kek ciëŋ thin.

kɔc nɔnj njäap alëu bii piir apieth ku kuany ki ka ken kɔr ke kek cɔk, alëu bie kɔc kuony ne lɔtuenj de baai . Kɔc nɔnj njäap anɔnj kajuic lëu beke loi ku ka lëu bi ka thier ku ka jot nyic.

Kɔc nɔŋ gup ɲǎǎp a kɔr (awiic) beke ya mǎǎt ne kenjic, kenj kedhiɛ ka yuke loi baai ku jɔl ya piir akutnhiimic eben, ku jɔl ya loŋ de Austhralia aye kek kony bii keden kɔr ki loi ee ke lǎǎu. Pan de Austhralia, acin loŋ lǎu ye kɔc nɔŋ gup ɲǎǎp tek wei. Ne luel de eya, acin loŋ ba kɔc nɔŋ gup ɲǎǎp ya tek wei ne kɔc yic.

Ba naŋ ɲǎǎp aye nyuɔth ke yin lǎu ku ba kok luɔi rɔt ne dhɔɔl wǎǎc. Kɔc nɔŋ gup ɲǎǎp alǎu bekek ya kony ne dhɔl kuɔtic. Alǎu bii kuɔny kɔr ele:

- Ne wǎǎk ka lɔɔk
- Ciŋ (ruök) den de alǎeth
- Lɔ den ne agen ken nhiim ku be bǎi agen ken nhiim
- jǎm ago keden piŋ ka dǎtic
- Lɔ thuk bi l ɔ yɔoc ne ka ken kɔr ki kek
- Lerden na akutnhömic
- Lɔ den pan akim ku ɣan ken ke luɔi
- yɔoc kǎǎŋ ciit ajala dǎ ɲɔol
- Tiit nyin yɔot kǎn ku bii naŋ piir pieth

3. Kuat de ɲǎǎp (ɲǎǎp wǎǎcic ka kusic)

ɲɛm de nyiic

Kɔc nɔŋ ɲɛm de nyiic e yic rier bii kenj dac deetic, aye ke ce kɔc nuen ke nuan ne luɔi ku raan de kek ace nhom yetɔ thin, ku ka lǎu ne nhom dac maar eya. Ke juiei ye kek kake bei eke:

- Be yi dhieth wene ɲǎǎp
- Na nɔŋ ke ce rɔt wuɔi ne licic (Ce man de, be mane mǎth cin alǎir pieth yok)
- Na ci gup ye piǎl ke nɔŋ bec
- Te cin en ke pieth ye cam ka jɔl ya cin akim pieth ye yok

ɲɛm de Guöp

ɲɛm dǎ guɔp ǎǎ guɔp de raan aye rick, guɔp de ye be lui apiath cath ǎǎ yic rier, raan alǎu be kɔm ku raande aleu be cath ke muk lec ago ɣen rɔt kony, ɲɛm de guɔp ǎǎ kecir man de ba cin cok ka cin kajuic aye ɲɛm de guɔp bei; raande alǎu be dhieth ke ɲǎǎp ku raande alǎu be nɔŋ ɲǎǎp ne bec. ɲɛm de guɔp eke cit man de ɲɛm de kɔu ka ɲɛm de nhom ku ɲǎǎp gekde ye rǎr rick.

ɲɛm de nhöm

ɲɛm de nhöm ǎǎ tǎk yǎn tǎk, ayi wǎǎr nhom aci ke loi rɔt ne biakde de guɔp ye nyic te cen naŋ ɲǎǎp. A cen man de jam, tǎk ku jɔl ya cath. Kɔc kɔk aye dhieth kene ɲɛm cit yekene. Kɔc kɔk aye ɲǎǎp be yok bieie ne rɔr c eke yok ne piiric.

Tuany de nhom

Kɔc juic anɔŋ tuany de nhom. Anaŋ kǎriilic aretic ne biak de tek, ku jɔl y ate ye wuɔ kenj luɔi thin. Ke kake alǎu be piir raan rick kene kɔc ku jɔl ya teden yen lui thin. Raan nɔŋ alajieth dit ace alǎu be piir de loi

apiath ce te nyiec ye. Ekene alëu ceŋ de kene kɔc riɔk ku luci de.

ŋɛm de piŋ, dai ku jɔl ya jam

Na ce raan ye be piŋ, ku ci dai ku ci jamapieth ëë ka nɔŋ ë ŋɛme.

ŋääp dë nyiith

ŋääp ë nyith aleu bi raan yok biyic ke dhieth ke ye. Yen aleu be gut de riari (thurumbil), pole de kura, ku jɔl ye kɔk bei. Aleu be cem de wal, thim, ku jɔl ya be raan yuiic bei eya de. ŋɛm de nyith aleu be kaiir, ku ka leu be doc dem ku ka leu be ya kediit ce ber jal.

Tuäny Miiith (ë miith yen a riit ku miem)

Kɔc neŋ gup e tuanye e yic rier ne nɔŋ kek bi thok deetic ku ka ce jam e gɔk. Kek ace lo apiath kene kɔc aa ye kɔc riir ku ka yiki nhiair be kede luci ne piɔnde thok. Ke kɔrki yeneka yiki kɔr be luci kek. Kek aci awuɔu, jɛk, biil, ŋor, ruel ku ciit nhiair.

4. Bä kuöny dác yök

Na ye yok ke menhdu ce naŋ ŋääp, ke them badac laar te bene ye kuöny. Na pele be tɔ kene yen ka be ceŋ areet eka jap rɔt. Ku ka cin kuöny pieth leu ben be yok.

Ba kuöny dác yok ëë kɔc nɔŋ miith kuöny ku cɔ nyicke lanade ke mith ken atuany ne ŋääp. Ago nyiin ya tiit ne kek neke nyic yen eke bec.

5. Bä kuöny kɔr (wiic) ba dác yök

Kɔc kɔk nɔŋ guɔp ŋääp ku kɔc ken ää ce kuöny ye dac yok. Yene ka yen piath ba deetic ye ŋääp yeŋo, ka ye ke yinde. Yen leu ba jam wene akimdu bi yi cääŋ gup ne ŋääp. Anɔŋ kuöny ku ka nɔŋ kɔc ye kɔc kony, kɔc wen ce naŋ ŋääp ku bei ken eya.

6. Ba kuöny yök eno

Na ceŋe pan de Queensland ene ku yin kɔr kuöny ka raan tok de panduɔn akɔr kuöny ke yin cɔl **13 74 68** ku thic ba jam wene raan tok de kɔc wen ye nyin tiit ne kɔc nɔŋ ŋääp ne ke ci yok.

7. Ka jɔt ci rɔt wäär ne kuöny yene kɔc nɔŋ gup ŋääp kony

Ne ruun be bene kediak, a nɔŋ kajuic be rɔt wäär ago kuöny yene kɔc nɔŋ gup ŋääp kony kene becken piath. Na kɔr ba ka ci rɔt geer nyiic ke yin lɔɔr neem akutnhom diit de ŋääp insurance (cigam) Scheme wëbthitë www.ndis.gov.au ka cɔl kek ne **1800 800 110** ka **131 450** te kɔr yin kuöny ben yi wäär thok.

8. Te kɔr yin raan ye kɔc waar thok ka werëek ce gëeric ne thondu

Kɔc nɔŋ gup nǎǎp kony aye miir (akuma) de Queensland weu kene piny. Ago kɔc ya riɔu kɔc ye kɔc wǎǎr thok. Na kɔr raan ye kɔc waarthok e ka yok. Akutnhom diit de nǎǎp insurance scheme ato kɔc, e kɔc waarthok, a ke piɔc ago ke ci piŋ ye luel bieɪ bi raande lo piŋ. **Dugǎǎr eyǎ pǎǎoc ku wǎt thǎǎn kǎu tǎnǎ nǎŋ kɔc kǎk.** Kek a yi yien wereek ceneke luoi de nǎǎp ne dhol kociɔ, bin ke waat ye deetic. Tok de kek, werek aleu be waaric ne thoŋdu.

9. Kuɔny de akutnhom ye nyin tiit

Na kɔr (wǎic) kuɔny keyin jam ne ke kɔr tede yin leu ba Kuɔny yok to nɔŋ akutnhiim ye kony ke ke.

Eǎ Queensland, ke yin ba thiɛc tǎ nɔŋ-

AMPARO Advocacy- Kutnhom nyin tiit (Brisbane)	3354 4900
Capricorn Citizen Advocacy (Rockhampton)	4922 0299
Gold Coast Advocacy	5564 0355
Duluk Laau Townsville	4725 2505
Ipswich Advocacy- Kuɔny Baai	3281 6006
Mackay Advocacy Inc	4957 8710
Queensland Advocacy- Akutnhom Mǎǎt	3844 4200
Right in Action Cairns-Yith De Luɔi Mǎǎt (Cairns)	4031 7377
Speaking up for you- Jam eloŋ Wǎtdu (Brisbane/Caboolture)	3255 1244
Sunshine Coast Citizen Advocacy	5442 2524
Advocacy and Support Centre- (Ipswich)	3812 7000
Advocacy and Support Centre (Toowoomba)	4616 9700
People with Disability Australia-Kɔc nɔŋ nǎǎp Australia (Bundaberg, Fraser Coast, Logan, Mt Isa, Sunshine Coast)	1800 422 015

Aleu ba guel (te cin piɔu mit ne kuɔny ca yok).

Te cin akutnhom cɔl (yuop) ku cin kuɔny ca yok e nɔŋ kek, ke yin ber dhuk e nɔŋ kek ku na cin kuɔny eya ke yin leu ba guel.

Na yǎ tǎŋ (yok) ke yǎn ce leu ne ke yǎn abakok ka ke yǎn raan nɔŋ guop nǎǎp, ke yǎn cɔl akutnhom de Anti-Discrimination Quǎǎnsland wen ce kɔr atǎǎkthok (tǎǎkic) ne 1300 130 670.

Kek ke welke ake juir kek ne AMPARŎ Advocacy Inc (Akutnhom nyin tiit). Kuɔny eben kuɔny yene kɔc nɔŋ guop nǎǎp kony ku dhol yen eke kuɔny thin ace them be to tede. Werek ye ee juir be kɔc nyuɔth Kuɔny te nɔŋ gup nǎǎp ku jal ya beiken. Wa nɔŋ ke kɔr ba dhiet ke yin leeu ba dhiet.

Kol: Peibǎt 2015

53 Prospect Road, Gaythorne, QLD 4051
 PO Box 2065, Brookside Centre, QLD 4053
www.amparo.org.au info@amparo.org.au

phone 07 3354 4900
 Interpreter Service 131450